

נדברה נא

בס"ד | יו"ל ע"י קהל עדת חסידי נדבורנה בארה"ק | קרית נדבורנה

בעזרה ש"ת, שנת תשע"ז לפ"ק
פרשת בשלח
- גליון ש"ב -

צאת השבת	הדה"ץ	בני ברק
6:18	4:42	
6:20	4:36	אלעד
6:22	4:28	ביתר
6:22	4:28	י-ם
6:15	4:45	ק"ג

דרך התורה ודרך הפרנסה

בשעה שיוצאים בני ישראל ממצרים על צבאונם, שש מאות אלף רגלי לבד מטף, הם פונים ונכנסים אל המדבר הגדול - ארץ ציה וערבה על פי פקודת הבורא יתברך. "ויהי בשלח פרעה את העם, ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים", אין הם נוסעים בדרך הקלה והקצרה, דרך מיושבת בה מצויים מים ומזון ודרכה אפשר להגיע בניקל לארץ המובטחת, אלא תחת זאת "ויסב אלוקים את העם דרך המדבר", ארץ צחיחה ומוכת חום, מקום נחש שרף ועקרב ושאר מרעין בישיין.

והקושיה עולה וניצבת מאליה: הרי הקב"ה הוא כל יכול, ומעת החילו לגאול את ישראל גילה בנייהם את ידו הגדולה באותות ומופתים, למעלה מכל גדרי הטבע. ואם כן, הייפלא מה לעשות גם זאת שלא תקום עליהם מלחמה, או שלא ירך לבבם אם תקום, עד שנצרך להוליכם במדבר?

אלא, אומר ה"חפץ חיים", בכל אחת מהדרכים המוליכות אל ארץ ישראל הייתה מעלה וחסרון, והם ניצבו זה כנגד זה לטוב ולמוטב: "דרך-ארץ-פלשתים" היא מצד אחד דרך קצרה ונוחה, יש בה שדות וכרמים, גנות ופרדסים, ואף מעיינות מים להרוות את העם. משם אפשר לילך בבטחה, מבלי לדאוג על הפרנסה והמחייה של שישים ריבוא בני אדם. אך מאידך גיסא יש בה חסרון, בארץ פלשתים: המקום מיושב בגויים רעים, אנשים לא מהוגנים, ומי יודע מה תהיה השפעתם על עם ה' שאך זה עתה יצא ממצרים מעומק הקליפות. שמה ח"ו ילמדו ממעשיהם ויקררו את ליבם מעבודת הבורא, ואז כבר לא הייתה כדאית כל הגאולה ממצרים.

מצד שני, "דרך-המדבר" היא אמנם קשה וארוכה, שממה ויבשה, אין בה מים או עץ מאכל, עד שבדרך הטבע אי אפשר כלל להסיע דרכה עם עצום כזה ולהמציא להם מים ומזון למחיייתם. אך מנגד, אף אין בה סכנה רוחנית. המדבר הוא "מקום טהור" כמו שנקרא בפי חז"ל, בני אדם אינם מיושבים בו, ואין חשש שמה ילמדו שם ישראל מעשים לא טובים מגויי הארץ.

אמר הקב"ה, מוטב ילכו בניי במדבר, מקום שאינו מצמיח מאומה ואף טיפת מים אין שם לשתות, ולבלד שלא ייגעו הלילה מפגיעתם הרעה של הגויים. ומה דבר הפרנסה? מניין ממציאים את מחיייתם של עם גדול כזה בארץ צייה ועייף בלי מים? - "הנני ממטיר לכם לחם מן השמיים, ומחלמיש צור - עיינות מים!"

שכן הכלל קבוע בידינו: "הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמיים". הקב"ה יכול להמציא לנו מזון ומשקה באופן היותר נסי שבעולם, לחם אבירים ומים מן הסלע, אך דבר אחד אנו נדרשים לדאוג לעצמנו - יראת שמיים. וכאשר על כף המאזניים עומדות שתי ברירות, או דרך משפעת-פרנסה אך מסוכנת ביראת שמיים, או דרך מחוסרת-פרנסה אך שמורה ביראת שמיים, היא עדיפה!

אם כן כך הוא הרמז בלשון הפסוק "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא", כלומר אעפ"י שקרוב הוא ולכאורה עדיף לילך בו, מכל מקום לא נחם אלוקים דרך שם, "פן ינחם העם בראותם מלחמה" שמה יתקרב ח"ו לבב העם כאשר תזדמן לקראתו מלחמה רוחנית מצד הגויים שוכני המקום, וחלילה "ישבו מצרימה" אל אותה תחתית שמשם נגאלו. על כן מוטב ילכו במדבר, ולחם יומטר להם מהשמיים מידו הרחבה של ריבון העולמים.

וכמה ראוי להתבונן בדברים בימי השובבי"ם הללו, בהם העבודה היא לתקן את בדקי הבית ולבצר את חומות הקדושה. פעמים חושבים בני אדם לעצמם, 'הן מוטל עלי לפרנס את משפחתי, אלך ואסתייע בכל מיני כלים מחודשים' - 'דרך-ארץ-פלשתים' כדי למצוא פרנסה בניקל, הרי אני נצרך בכך לעבודתי ומה לא עושים בשביל הפרנסה?

בא התורה הקדושה ומלמדת אותנו שההיפך הוא הנכון. הפרנסה היא משמיים, וקב"ה יכול להשפיע לנו אותה בכל דרך שיבחר, ממש כשם שנתן אותה לאבותינו במדבר, אך יראת שמיים היא רק בידינו, ו"אם אין אני לי מי לי".

באור פני מלך

פנינים יקרים ואמרות טהורות, מלוכטים מדב"ק של כ"ק אדמו"ר הקוה"ט זיע"א

תכלית בריאת העולם הובררה רק בשעת קריעת ים סוף

אז ישיר משה ובני ישראל וגו' (ט"ו א').

ובמדרש (שמור"ר כג, א) "הה"ד נכון כסאך מאז, אע"פ שמעולם אתה, לא נתישב כסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בניך שירה".

ולכאורה מה עניין התיישבות הכסא העליון כבי לקריעת ים סוף. יש לבאר עפ"י דאיתא במדרש לעיל (שם כא, ו) "כיון שהלך [משה] לקרוע את הים, לא קבל עליו להיקרע, אמרו לו הים מפניך אני נקרע, אני גדול ממך שאני נבראתי בשלישי ואת נבראת בששי וכו'. מה עשה הקב"ה נתן ימינו על ימינו של משה, מיד ראה [הים] להקב"ה וברח".

הענין, שהיה הים טוען דהואיל והוא קשיש ממשה, אינו צריך לציית לו ולהיבקע מפניו. אך הקב"ה בא "ונתן ימינו לימין משה", להורות על תניית התורה שניתנה על ידי משה, כמו שכתוב "מימינו אש דת למו". ואמר כי מכיון שמשה עתיד להוריד התורה לישראל, הרי שחשיבותה יתירה מן הים אעפ"י שנברא לאחריו, שהרי כל עיקר בריאת העולם הוא רק בשביל התורה.

נמצא שכאשר הים נבקע מפניו של משה אפילו שנברא לפניו, בזה ניכר ונתפרסם לעין כל מה הייתה המטרה בבריאת העולם, שיקבלו ישראל את התורה. ובה מתבאר דברי המדרש

"נכון כסאך מאז, אע"פ שמעולם אתה לא נתישב כסאך עד שאמרו בניך שירה", פי' שהמטרה שלמענה ברא הקב"ה את עולמו הובררה רק בקרי"ס, כאשר הים היה מוכרח להיבקע מפני משה, ואז ראו הכל כי עיקר בריאת העולם הוא רק בשביל התורה.

הזהירות מהשפעת כלי הגויים

וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים (י"ד ל').

הנה בפרשה הקודמת כתיב (שמות יא, ב) "דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב", ובהמשך (שם יב, לו) "וד' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאלו וגו'". ולכאן יש להביא דהאם הקב"ה חפץ שבנ"י יצאו ממצרים ורכשו מצרים בידם, היה יכול לצוות להם שיקחו מאת המצריים כלי כסף וכלי זהב, והיה נותן את חן העם בעיני מצרים שיהיו נותנים להם חפציהם בתורת מתנה גמורה ולא רק בתורת שאלה כשם שנתן חן העם בעיני המצריים והסכימו להשאילם, ומדוע אי"כ ציוה הקב"ה שישאלו ולא אמר שיקחו.

ונראה לבאר בעז"ה הדנה ידוע דכח הפועל בנפעל והיינו דבכל חפץ יש כוחות של בעליו, ומשו"ה חפציו עכ"ם שורים כוחות ורוחות הטומאה

מחמת שייכותם לעכו"ם. ומשו"ה אם היו המצריים נותנים כליהם במתנה גמורה לישראל, היה נדבק ח"ו בישראל מטומאת מצרים וערות הארץ והיו חיבור טמא לטהור, ולכן אמר להם הקב"ה שלא יקחו בתורת מתנה גמורה כי אם בתורת שאלה, ואז לא ידבק בבנ"י מטומאת מצרים, דאחר שהמצריים אינם מופקעים מבעלותם אלא נשארים בבעלותם הראשונה על הכלים, כח הטומאה שבחפציהם לא יעבור לישראל כי לישראל לא תהיה שום בעלות על החפצים, וכיון שאינם בעלים ע"ז אין להם שום קשר לזה, ולכן כח הטומאה של מצרים לא ידבק בהם.

אמנם כ"ז שבני ישראל לא

יכלו לזכות בכלי המצריים בכדי שלא ידבק בידם מטומאת מצרים היה דוקא בעוד שהיו המצריים בחייהם שאז היו הם הבעלים על הכלים, אך במוותם הופקעה בעלותם מכליהם, ולכן אחר ש"ירא ישראל את מצרים מת על שפת הים", נצטוו בני ישראל לזכות בחפצים אלו מן ההפקר, דשוב לא היה קיים החשש שתדבק בהם מטומאת מצרים, כי ברגע שהופקעה בעלותם של המצריים מן הכלים, בטלו כל כוחותם הרעים שהיו בהם. ולכן יכלו בני ישראל עתה לזכות בחפצים מן ההפקר ולקנותם לעצמם

דיותר ליכא למיחש מהשפעה שלילית של כוחות הרע דהמצריים וכמבואר. ואפשר לומר דזה גופא היה ביזת הים, דלאו דוקא למימר דביזת הים הייתה ביה נוספת על מה ששאלו במצרים כלי כסף וכלי זהב, אלא שנצטוו על הים לשוב ולהתעסק במה ששאלו במצרים לזכות בזה עכשיו בקנין גמור מן ההפקר.

חזינו שעשה הקב"ה תחבולות ואמצעים שיזכו בני ישראל ברכוש מצרים בלא שידבק בהם מכוחות הרע. והטעם לכך שהשיגה הקב"ה עליהם שלא ידבק בידם מאומה מטומאת מצרים, הוא לפי שכל המטרה ביציאתם היה בשביל לקבל את התורה כדכתיב (שמות ג, יב) "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה", וההכנה למ"ת הוא ע"י "היו נכונים" (שם יט, טו) דהיינו קדושה ופרישות. ולכן השיגה הקב"ה עליהם לבל יוותר בידם מטומאת מצרים. ומיניה נחזה אנו עד כמה על כל אחד להתרחק מדברים שאינם בקדושה ואל מביעאי דיש להתרחק לגמרי מדברים של טומאה, אלא אף מעניינים שאינם בקדושה. ועי"ז אפשר לקוות שנהיה כלים מוכנים לקבל את התורה"ק בשי"ק הבעל"ט, שבה יקראו את עשרת הדברות.

ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי (י"ד ט"ו).

הקב"ה לימד בזה למשה רבינו דעיקר התפילה צריכה שתהיה אודות כבוד שמים ולא אודות ענינים פרטיים, והיינו דאמר ליה מה תצעק - אלי, פי' שכל דברי הצעקות בתפילתך יהיו רק אלי, למען כבודי.

וזה יש להעמיס בדברי רש"י שפירש כאן "מה תצעק אלי וכו' אמר לו הקב"ה לא עת עתה להאריך בתפילה שישראל נתונים בצרה", פי' אין להאריך בתפילה אודות כך שישראל נתונים עתה בצרה, כי לא על כך צריכה להיות עיקר התפילה, רק עיקר התפילה צריכה להיות אודות כבוד שמים. והיינו נמי דפירש"י שם "מה תצעק אלי - עלי", כלומר שכל תפילתך יהיו עלי, על אודות כבוד שמי.

דברי אלוקים חיים

אמרות קודש ופנינים יקרים, מלוקטים ממשנתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א

מצוות ומעשים טובים הם הרכוש הנצחי המתקיים לעד

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים וגו' (שמות י"ג, י"ז).

פירש"י "ולא נחם, ולא נהגם, כמו 'לך נחה את העם' (שמות ל"ב, ל"ד), 'בהתהלך תנחה אותך' (משלי ו' כ"ב)".

ויש להבין למה הביא רש"י אף את הפסוק השני כסיעתא לפירושו דלשון 'נחם' הוא עניין הנהגה, והרי כבר הביא פסוק אחד אשר ממנו משמע כן. ואף שבפשוטו "ל' שהביא מקרא נוסף כתוספת חיזוק לראייתו, מ"מ יש מקום לדרוש ולרמוז בזה עוד מכוון בזה.

ויש לומר שבא רש"י ללמדנו מה שביקש משה רבינו להורות לישראל באותו הפרק, לאחר שזכו לנס קריעת ים סוף ועסקו בבית הים. שאז, כאשר ראה משה את כלל ישראל שהם שוהים הרבה בבית הים, לימדם דרך מוסר שיניחו לנגד עיניהם תמיד שהם עתידים ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים, ובכך תצטנן מהם תאוות הממון שהיתה בוערת בהם, ותחת זאת יבקשו לעשות להם הון רוחני וקנייני עולם. כי הלא הממון הוא זמני ואין לו קיום עולמי, אך מצוות מעשים טובים הם רכוש נצחי העומד לעד.

ובזה מתבאר כוונת רש"י במה שהביא הפסוק השני, להורות על אותו לימוד שלימד משה "בהתהלך תנחה אותך", וכסיפא דקרא "בשכבך תשמור עליך". דזה קאי על אחר פטירת האדם, והיינו שצריך אדם לזכור תמיד שעתיד ליתן דין וחשבון על כל מעשיו, וא"כ אין כדאי שיהא להוט אחר ממון כסף וזהב, שהם אינם שווים מאומה לעת"ל, ותחת זאת החכם עיניו בראשו להניח מצוות ומעשים טובים שיעמדו לזכותו לעולם הבא. ולזה לקח משה את "עצמות יוסף", היינו הגוף לאחר יציאת הנשמה, לרמוז להם יסוד ועניין זה.

מידת הליצנות היא היא המחלה שהייתה במצרים

ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלוקיך וגו' כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך (ט"ו, כ"ו).

יש לדעת מה נשתנו המחלות שהושמו במצרים משאר כל חולאים רעים, שלגביהם דווקא ניתנה ההבטחה מפי הבורא "לא אשים עליך".

ויש לומר עפ"י הידוע משמו של האר"י הק' בביאור מאמר ההגדה "אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים", שבשעה שהוציא הקב"ה את ישראל ממצרים כבר היו משוקעים במ"ט שערי טומאה וכמעט שלו נפלו בשער ה' ח"ו, שמשם לא הייתה להם חלילה תקומה. והנה איתא משמו של הרה"ק מרוז'ין זי"ע שאמר כי שער ה' הוא קליפת הליצנות, שאילו היו נפלים בה, אז ח"ו אבדה תקוותם מחמת חומר הקליפה הנוראה הזאת, אשר כל באיה לא ישובו. שכן דרך הליצים לבזות ולשחוק מכל דבר תוכחה ומוסר, ועל כן אין רפואה למחלה זו מאחר שהלוקה בו מדחה בידיים כל צרי ומרפא בליצנותו.

ובזה נוכל לומר, מהי אותה מחלה שנתכוון עליה הכתוב באומרו "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך", היינו אותה קליפת ליצנות רח"ל. וזאת הבטיח הקב"ה לישראל כי אם ישמעו לקולו וישמרו מצוותיו וחוקיו, כי אז יצילם מן הקליפה הנוראה שהייתה מצויה במצרים, היא מידת הליצנות ממנה נחלצו ברחמים רבים בעת הגאולה, ולא ילקו בה עד עולם, שכן כאמור, מחלה זו קשה עד מאד ורפואתה נמנעת. וסיים הכתוב "כי אני ה' רופאך", שאם ח"ו ייכשלו באיזה מן העבירות ושאר מידות רעות, אזי אני ה' מרפא אתכם ואתם שבים בתשובה שלימה, אחר שאין בכם מנגע הליצנות המסוכנת, ואז אפשר שתתרפאו משאר חוליי הנפש, כאשר אין שם המידה המעכבת את הרפואה.

הפרנסה הוא למעלה מן הטבע

ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתו אם לא (שמות ט"ז ד).

בספה"ק נועם אלימלך כתב בזה"ל, "פירוש ה'נני' פירושו בדבר ההווה תמיד, כלומר שהשם יתברך אומר, מה שאתם אומרים שצריכים לפרנסה אני תמיד בכל עת מוכן ומזומן לפרנס ולתת לכל איש מידי יום ביומו פרנסתו מהשמים, 'ויצא העם ולקטו' כו' פירוש אך כשאדם הוא מחוסר הבטחון ויוצא מהגדר הנכון והראוי לבטוח בה', 'ולקטו דבר יום ביומו', פירוש צריך להתחדש אליו הקליטה מחדש. כי אם היה בוטח בלב נאמן היתה פרנסתו מזומנת לו שלא בצער ועבדות כלל כי אם כמטר הזה ההולך שלא ביגיעה, וזהו ויצא העם ולקטו כו". עכלה"ק.

ונראה לבאר עפ"י דברי קדשו מהו הלשון "הנני ממטיר" שנאמר כאן בעניין הפרנסה, לשון של מטר. יש לומר שכשם שלעניין המטר גלוי וידוע לכל שאין לאדם שום עצה ותבונה או השתדלות היאך לגרום למטר שירד, כי אם רק ע"י תפילה להש"ת, כמו כן אף בעניין הפרנסה צריך האדם שידע וישכיל שאין עצה ותבונה להשיג פרנסתו, וזלת בתפילה לבוית"ש שהוא הון ומפרנס לכל, ועל ידי התפילה יזדמן לו כל הצריך לו לפרנסתו.

וזהו ג"כ מה שאמרו חז"ל (פסחים ק"ח). "קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף", שכמו שבקריעת ים סוף לא הועיל להם לישראל השתדלותם שיארע להם נס כזה, ולא עלה על דעתם כלל שיזכו להיצל באופן כזה שהוא למעלה מן הטבע, כמו"כ אף בעסק הפרנסה כן, ע"י התפילה זוכין להשפעת הפרנסה אפילו למעלה מן הטבע, כשם שעל הים התפללו ונושעו למעלה מהטבע.

תורת אבות

אמרות טהורות מצדיקי הדורות על פרשת השבוע

"לא תוסיפו לראותם עוד" – אלא תיראו רק מה' לבדו

כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם (י"ד י"ג).

יש לדקדק מה הבשורה הזאת שלא יוסיפו לראותם, מה יזיק להם אם יראו אותם אם לא יכלו להרע להם.

אך הנה כתיב (שם י') "וישאו בני" את עיניהם וגו' ויראו מאד ויצעקו", כי אמנם הקב"ה שלח להם את המצרים הללו ליראם ביראה החיצונית, כדי שע"כ יגיעו ליראת הרוממות. כי כן כשהקב"ה שולח לאדם איזו מכאוב ויראה החיצונית, הוא למען השב לבבו ליראת ה' יראת הרוממות. ואיש נבוב ילבב ויבין את זאת כי ישרים דרכי ה'.

והנה גם בזה זכו ישראל והשיגו ע"י יראת הרוממות כמ"ש אח"כ (שם ל') "וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים" ולא היה להם לירא עוד ממצרים ואעפ"כ "ויראו העם את ה'". כי כן צריך להיות אעפ"י שתסור מהאדם היראה החיצונית והמכאוב, אעפ"כ יעמוד על משמרתו נכון לירא את ה' כל הימים.

וזה שנאמר כאן "כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם", זה היה לשון הבטחה לבשר אותם שלא יצטרכו עוד ליראה חיצונית ע"י המצרים רק תיראו את ה' בכל לבבכם עד העולם. כמ"ש "ויראו העם את ה' וגו' אז ישיר משה", פי כשראה משרע"ה כי בני הגיעו למעלת היראה האמיתית, אז שמח בזה ואז ישיר משה כי זה היה כוונת משה רבינו כל הימים לזכות את ישראל ביראת הרוממות האמיתית.

(תפארת שלמה)

התיקון לחטא הלשון - לשים מחסום לפה

דבר אל בני ישראל וישבו ויחננו לפני פי החירות (י"ד ב').

הנה עבודה זרה של מצרים היה נקרא "פי החירות", שהפה שלהם היה תמיד בחירות שדיברו כל מה שרצו, על דרך הכתוב (תהלים י"ב ה') "אשר אמרו לשונוניו נגביר שפתנו אתנו מי אדון לנו". ובא כאן הציווי לישראל שמי שחטא בפיו, שהיה חירות אצלו ולא שמר פיו ולשונו מיראתו ית"ש, ישוב ויחנה את פיו, שלא ידבר רק מה שצריך לעבודתו ית"ש, וזה יהיה תיקונו על חטא הלשון.

(זרע קודש)

מקור הפרנסה מצוי אצל התורה

קח צנצנת אחת ותן שמה מלוא העומר מן והנח אותו לפני ה' למשמרת לדורותיכם (ט"ז ל').

הנה המן היה שורש הפרנסה לכלל ישראל עד עולם, שע"י שהשפיע להם השי"ת לחם מן השמיים במדבר, נפתח להם צינור של פרנסה לכל הדורות, שיזכו תמיד לפרנסה מן השמיים.

וציווה הקב"ה ליקח מעט מן ולהניחו לפני ארון העדות למשמרת, להורות וללמד לכל הדורות שכוח הפרנסה נמצא אצל התורה הקדושה, ומי שרוצה לזכות לפרנסה יקרב עצמו אל התורה ויידבק בה, וממילא יזכה לפרנסה גם כן.

(הרה"ק מקוממיר)

הקב"ה ממציא ישועות באופנים הרחוקים מן הדעת

ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם וגו' (י"ד י').

דרשו חז"ל "מהו ופרעה הקריב, שהקריב את ישראל לתשובה לאביהם שבשמים, כיון שראו ישראל שהיו מוקפים וכו' הים סוגר והשונא רודף והחיות מן המדבר, תלו עיניהם לאביהם שבשמים וצעקו לקב"ה".

וצריך להבין מדוע תלו חז"ל את הסיבה שגרמה לבני לשוב בתשובה דווקא בפרעה ולא בסיבות האחרות, הים והחיות שבמדבר. וכן קשה מארז"ל "קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף וקשה לזווגן כקריעת ים סוף", וכי הקב"ה שהוא כל-יכול שייך לומר שקשה לו לעשותו.

ויש לבאר שהרי הים סגר לפניהם מלכתחילה וכן החיות במדבר, ורק אח"כ נאמר "וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם", ובדאי שסמכו ישראל על ישועת ה' אך התחילו לחשוב הדרכים האין יעזור להם, וסברו שבודאי תהיה ישועת ה' מן הצד שעדיין פתוח. אך לאחר שחשמו אותם המצרים וילתו קרה להם הנס בדרך שסברו, אז השיגו השישועה תבוא להם באופן שרוצה הקב"ה, ולא דווקא באופן שהם חושבים בסברתם. וזה גרם להם לשוב בתשובה על כל מה שהרהרו אחר מידותיו של הקב"ה עד היום.

וזהו הדמיון שדימו חז"ל זיווגים ופרנסה לקרי"ס, שבהם מצוי שאדם חושב דרכים אין הקב"ה יושעו ומה יעשה כדי לחלצו ממצרו, אולם לבסוף הישועה מגעת מדרך שלא חשב מקודם, אלא מצד אחר לגמרי כדרך שהיה בקריעת ים סוף.

(דברי חיים)

הברכה שהצילה

הרה"ק רבי מרדכי מלעכוביטש זיע"א

י"ג שבט תק"ע

חסיד נלהב היה לו להרה"ק רבי מרדכי מלעכוביטש זיע"א, רבי מאיר ממיר שמו. ר' מאיר היה דבוק ברבו בכל נימי נפשו, מעולם לא עשה צעד מבלי להיוועץ בדת קודשו בתחילה. הוא היה סוחר גדול, ועסקיו מסועפים בין מדינות שונות. מתוקף מסחרו היה נצרך לנסוע לעתים מזומנות לירידים השונים ומרכזי המסחר, ולפני כל נסיעה שכזו משתדל היה לבקר בחצרו של הרבי ולטיול את ברכת הדרך.

באת מנסיעותיו, נקלע ר' מאיר בצהרי יום אל פונדק דרכים יהודי, ומצא לו שם פינה שקטה למנוחה. בעלי המקום הגישו לפניו ארוחה, ואחרי ששבע ובירך הוציא מחיקו ספר לימוד והחל לעיין בו. בתוך כך נשמעה המולה מחצר הבית, הדלת נפתחה וקבוצה גדולה של עובדי אורח נכנסו אל הפונדק בזה אחר זה. הייתה זו חבורת עניים שנסעה על פני הכפרים לקבץ נדבות, ובדרכם נעצרו כאן למנוחה קצרה, לשבור את רעבונם.

ממקום מושבו בפניה, סקר אותם ר' מאיר בעיניו מבלי משיח, ולפתע לכה את תשומת ליבו דמותו של זקן הדור צורה שישב בתוך החבורה, אולם פניו העידו כי אינו ככל השאר. חזותו העידה עליו כי משמכו ומעלה הוא. מבטו היה מהורהר ואחוז שרעפים, והוא התיישב אל השולחן שערכו לפניו. באחרונה, לאחר שכל החבורה כבר שקועה הייתה בתוך הסעודה. ר' מאיר בחן בעיניו את מעשיו של הזקן, וראה כיצד הוא ניגש בכובד ראש לטיול את ידיו, וקודם לכן בודק היטב את כלי הטיול, והם שלם הוא מכל עבריו.

לאחר שניגב את ידיו היטב היטב באלונגית, התיישב בקצה השולחן, ונטל פרוסת פת ממה שהניחה לפניו בעלת הבית. הוא אחזה רגע והתבונן בה, ומיד שב והניחה, פשפש בלוקטו והוציא פיסת קיבר שינה, עליה בייך ברכת המוציא ואכל מעט. ר' מאיר התפלא מהמראה, ולא הצליח להסיח דעתו מהאיש. לאחר שסיימו העניים את סעודתם, פנו להודות לבעלי הבית ולצאת להמשך דרכם. אף הזקן הצטרף עמם לאחר שבייך ברכת המזון בכיונה, והם עלו על עגלתם שהפליגה לדרכה.

דעתו של ר' מאיר עדיין לא התיישבה מהנהגתו המופלאה של הזקן המסתורי, ולאחר שעובו עלה בדעתו לברר שמה נמצא איזה פסול בלחם שהונח לפני העניים. הוא פנה אפוא אל בעלת הבית, וביקש לברר אימתי אפתה את הפת. זו השיבה שמלפני יומיים הוא, ואז שאל ר' מאיר אם זוכרת בוודאות שהפרישה חלה מן העיטה.

לשמע השאלה תפסה עקרת הבית בראשה והדדעקה: "אוי ואבוי! אכן שכחתי להפריש חלה" - - -

שניות אחדות ארכו לר' מאיר להבין, שהזקן שראה הוא איש קדוש וצדיק נסתר, ומיד רץ אל החצר, רתם את סוסו לעגלה ויצא במרוץ אחר החבורה. הוא השיגם כעבור כברת דרך על פני השדה, כשהם עומדים בצד ונותנים מספוא לחמור. הוא החל לתור מיד אחד דמותו של הזקן, אולם הוא לא נמצא שם. פנה אל בני החבורה, ושאלם אודות הזקן הנוסע עימם.

"מה לך ולזקן תמהוני זה?" התפלא, "הרי אינו אדם מן הישוב כלל, הנהגותיו מוזרות וכל הילוכו תמוה ומסתורי. הנה, אף עתה הוא

נעלם לנו במעבה היער... כנראה עוד מעט יצוץ וייצא. הוא אינו מדבר עם איש, מתבודד כל היום, ונעלם לעתים קרובות. למשל, פעם עברנו בדרכנו על פני נהר קפוא, קפץ הזקן ונטל גרזן, הלך ושבר את הקרח שעל פני הנהר וירד וטבל... המבין אתה אפוא, באיזה איש מוזר מדובר?"

ר' מאיר התרגש למשמע תיאוריהם של העניים הנבערים, וביקש כמעט בתחנונים שיראו לו לאיזה כיוון הלך הזקן. הוא הלך והעמיק ביער על פי הדרכתם, ומקץ דקות אחדות מצא אותו עומד אצל עץ אחד, שקוע בתפילה חרישית אפופת דביקות.

"רבי, ברכני!" פנה רבי מאיר ביראת כבוד אל הזקן, כשהוא מרכין את ראשו ומבקש מהצדיק הנסתר שיניח עליו את

אז נדברו

פרקי חיים והליכות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה

זיווגו של אדם בקריעת ים סוף...

הכמינו ז"ל מדמים את פרנסתו של אדם ואת זיווגו - לקריעת ים סוף, באומרים "קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף", וכן "קשה לזווגן כקריעת ים סוף". וכבר אמר החכם כי הרמז בדמיון זה, שכשם שקריעת ים סוף נעשתה על ידי הצדיק, משה רבינו נטה ידו על הים ובקעו, כך גם שני אלו, פרנסה וזיווגים - כוח פעולתם מצוי אצל הצדיק שבדור. בני אדם באים להתברך מפי הצדיק שיושיעם מהלחץ וימציא להם זיווגים, והצדיק מתפלל ופועל להם ישועה, "קריעת ים סוף".

רבים הם העובדות המתהלכות סביב זכרו הקדוש של רבינו זיע"א, בדבר הישועות הרבות שהמציא בענייני זיווגים, ועיניו הצופיות שהיו משגיחות למרחוק, לכוון בני אדם אל זיווגם הראוי באופן מופלא וברוח הקודש. רבינו נהג להביט בפתקא ולפסוק על זיווג פלוני אם הוא ראוי אם לאו, ופעם גילה כי כאשר מתבונן בשמות הרשומים לפניו, ישנו אור מיוחד המאיר בהם ומגלה אם זהו הזיווג האמת.

מספר ידידיו שיח'י, מנכבדי אנ"ש, מעשה פלא שהיה עד לו במחיצת רבינו, מהימים בהם טרם נתעטר בנור הנהגה. איש שיחנו, שזכה לקירוב מצד רבינו עוד משחר הימים, נהג לבוא ולהיוועץ עמו בכל נושא ועניין שעל הפרק, ותמיד מצא אוזן קשבת ועצה מחוכמת. באותו הפרק עסק ידידנו בשתדלנות עבור קרובת משפחתו שהייתה יתומה מאב, וניסה את כוחו למצוא עבורה זיווג ראוי, בן תורה מבית טוב, מוכתר במידות טובות וביראת שמיים.

השנים נקפו בזה אחר זה, והזיווג טרם נמצא. רבינו היה מרבה לחזק ולברך, משדל בדברים להתאזר בסבלנות, ומבטיח כי בקרוב ממש יימצא הזיווג הנכון. הצעות עלו וירדו, רעיונות נולדו ונדחו, והישועה טרם נראתה באופן.

יום אחד הופיע האיש דרכו בבית רבינו, ותינה את צערו אודות פלוגית שממתניה עד בוש, ובני המשפחה אינם יודעים לשיט עצות בנפשם. לבו הרוחם של רבינו כאב את כאבם, והוא שקע בהרהורים עמוקים, בעוד החסיד עומד לפניו. לפתע פנה אליו הרבי ואמר: "אני רוצה לומר לך משהו, אולם אני מתנה עמך שלא תסמוך על דבריי בטרם תשמע חוות דעת נוספת".

החסיד הנהן בראשו, והרבי אמר: "לדעתך, זיווגה של קרובתך אינו נמצא כאן בארץ, אלא בכלל בארץ אמריקה! סבורני כי המעשה הנכון הוא לנסוע לאמריקה, ושם כבר יימצא הזיווג על נקלה".

אך הרבי הוסיף מיד: "אמנם כפי שהקדמתי, אני רוצה שתסמוך על דעתי לבד, ולכן עצתי שתיסע אל זקני הקדוש (כ"ק אדמו"ר רבי איתמר זיע"א) המתגורר בתל אביב, ותשאל את פיו אודות כן. במידה ויסקים עם דעתי, הרי שיש לה לנסוע לאמריקה בהקדם, ושם בעזרת השם יימצא הזיווג הראוי.

שמע החסיד לקול רבינו, ונסע לבית כ"ק אדמו"ר רבי איתמר, שהגיע זה לא מכבר להתגורר בארץ הקודש. היה זה באחד מלילות חנוכה, וידידנו השתתף בהדלקה של הרבי, ממתין לסימונו כדי להיכנס אל הקודש. לאחר סיום ההדלקה נכנס אל חדרו של אדמו"ר, ותיאר את עצמו כי מקורב הינו למרן רבינו זיע"א, ובא הנה בשליחותו אודות קרובת משפחה יתומה, המצפה לזיווגה.

אך שמע אדמו"ר את השם ואת הפרטים, ומיד נענה ואמר, כאותו סגנון שהגיד רבינו: "לדעתי זיווגה מוכן לה בארה"ב... שתיסע לשם, ובעזרת ה' תהיה אם נאמנה בישראל!

מעתה לא נותרו עוד ספיקות בדבר, ובני המשפחה איתרו בזריזות קרובים באמריקה, שם תוכל היתומה להשתכן ולראות איך יפול דבר. מלווים בברכותיהם של הצדיקים נסעו לארה"ב, ולא יצאו ימים מרובים עד שנמצא שם הזיווג הראוי, בחור כליל מעלות ומוכתר מכל המימות הטובות.

למרבה הפלא התברר, כי משפחתו הבחור התגוררה כאן בארץ ישראל כל השנים, ורק לאחרונה ירדו להשתקע בארה"ב שבאמריקה. ורבינו בעיניו הצופיות הבחין כי הזיווג המיועד הרחיק לארץ אחרת, לכן טיכס עצה ושלחה לשם, כדי שבכך יוכל להיגמר הדבר בכי טוב - - -

ידיו הקדושות בברכה. הזקן ביקש נדבה לצדקה, ולאחר מכן האציל לחסיד את ברכתו ונפרד ממנו לשלום.

כאשר הגיע ר' מאיר אל רבו, בחזרתו מן המסע, קידמו הרבי במאור פנים ואמר לו:

"**אשריך** רבי מאיר, שזכית להתברך מפי הצדיק הקדוש רבי לייב שרה"ס" - - -

הלפו חודשים אחדים, ונסיעה נוספת עמדה בפתחו של החסיד הסוחר. הוא יצא לדרך הארוכה לאחר שנטל את ברכת רבו, כשבאמתחתו חבילות מזומנים בסכום עתק. הפעם הוא מתכוון להיעדר מהבית לזמן ממושך, ולבצע בסיעתא דשמיא עסקאות גדולות ועתירות רווחים ביריד המרוחק.

השעה הייתה שעת דמדומי חמה, וצינת הלילה החלה לחזור לעצמות ולהרעיד את האיברים. הכפר הקרוב שוכן במרחק שעות נסיעה, ועתה אין לכל אורך הדרך אלא אילנות עבותים ושדות-עד. לפתע ראה נצנוץ אור מרחוק, ומשהתקרב הבחין בגג המחודד של בית קטן, מזדקר מבעד לשיחים. ר' מאיר שמח למראה הבית, והחליט לנסות להיכנס אל תוכו ולהתחמם בו מעט.

הוא נקש בפתח קלות, וזו נפתחה לפניו על ידי קשיש שהזמין בחביבות להיכנס. הוא הודה ונרגשות על החסד, והתיישב מותש ליד התנור המוסק, מששף את ידיו זו בזו כדי לעורר מקיפאון. בתוך כך נפתחה דלת הבית, ומספר אנשים נכנסו פנימה, כשהם סוחבים על גבם משאות כבדים. בעל הבית מיהר לשפות עבורם כוס חמין, וסיפר להם בחיך שטני כי היום הזדמן להם טרף שמן... כשהוא מחווה באצבעו לעבר ר' מאיר.

הדם אזל מפניו של החסיד, וזיעה קרה כיסתה את כל גופו. הוא הבין מיד כי נפל למאורת רוצחים שפלים, והחל לומר ויודי בקול נשבר כשעיניו זולגות דמעות. שני אנשים חסונים ניגשו אליו תיכף ועקדו אותו אל הכסא, בעוד האחרים שופכים את תכולת התרמיל על הארץ, ובוררים בחמדנות את חבילות הכסף. מישרו שלף חרב חדה מאי שם, ונאמר לו שרגעיו ספורים...

לפתע נשמעו נקישות חזקות על פתח הבית, ואלו הפכו תוך שניות לחבטות עזות, מהולות בבלי קולות בשפה זרה. הרוצחים המבוהלים פחדו לפתוח את הדלת, והודרו להגיף את הפתח היטב. אולם הקולות לא פסקו, ופתאום נשמע קול נפץ והחלון נפרץ לרווחה.

מספר סוחרים רוסיים, עטופי פרווה מכף רגל ועד ראש, השתחלו פנימה מבעד לחלון הפרוץ, כשהם מרעידים מקור וזועמים עד להשחית, ואצו לחסם את עצמותיהם על יד התנור. הם קיללו את בעלי הבית שנתנו להם לקפוא כך בחוץ ללא רחמים, ואז... הם מבחינים פתאום באדם אומלל, קשור בידי ורגליו אל הכסא ופניו לבנים כסיד.

"**הי**, מה קורה כאן?" נדהמו הסוחרים מהמראה, ומיהרו להתיר את ר' מאיר מכבליו. הם הבינו על אתר שנקלעו אל מאורת רוצחים, ובלי לאבד זמן תפסו את כל אנשי הבית וקשרו אותם היטב בידיהם וברגליהם, שלא יברחו - - -

כששב ר' מאיר לביתו לאחר הצלתו הנסית, הקדים ונסע מקודם לבית רבו, לספר לו על נס הצלתו במעבה היער.

הרבי קידם את תלמידו בשמחה גדולה ואמר לו: "דע לך בני, שכל אותו הלילה נדה שנת בעבורך... לא הצלחתי למצוא לך פתח ולשבור את הדיגים, עד שהגיעה והתייצבה אותה ברכה שבייך אותך איש האלוקים רבי לייב שרה"ס, בזכותה ניצלת לחיים!

